

Bruselj, 17. marec 2016
(OR. en)

7195/16

IND 55
COMER 28
STIS 2
WTO 64
COMPET 132
EMPL 101
ENER 90
ENV 171

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalnega sekretarja Evropske komisije: direktor Jordi AYET PUIGARNAU
Datum prejema:	17. marec 2016
Prejemnik:	generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN
Št. dok. Kom.:	COM(2016) 155 final
Zadeva:	SPOROČILO KOMISIJE Jeklarska industrija: ohranjanje trajnostnih delovnih mest in rasti v Evropi

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2016) 155 final.

Priloga: COM(2016) 155 final

Bruselj, 16.3.2016
COM(2016) 155 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU SVETU,
SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU, ODBORU
REGIJ IN EVROPSKI INVESTICIJSKI BANKI**

Jeklarska industrija: ohranjanje trajnostnih delovnih mest in rasti v Evropi

1. EVROPSKA JEKLARSKA INDUSTRIJA IN GLAVNI IZZIVI, S KATERIMI SE SOOČA

Trdna industrijska osnova je ključnega pomena za gospodarsko rast Evrope, ohranitev trajnostnih delovnih mest in našo konkurenčnost na svetovnih trgih.

Močan jeklarski sektor je podlaga za številne industrijske vrednostne verige. Jeklarski sektor v Evropi ima letni promet¹ v višini 166 milijard EUR in predstavlja 1,3 % BDP EU. Leta 2015 je zagotavljal 328 000 neposrednih in še večje število posrednih delovnih mest. Za evropski jeklarski sektor so značilni sodobni, energijsko in CO₂-učinkoviti obrati, ki za svetovni trg proizvajajo izdelke z visoko dodano vrednostjo ali specializirane proizvode, ki temeljijo na izvrstni mreži raziskav in razvoja. Evropska unija je takoj za Kitajsko drugi največji proizvajalec jekla in letno proizvede povprečno 170 milijonov ton surovega jekla. Evropska jeklarska industrija je še vedno vodilna na svetu v segmentu visoko tehnološko specializiranih izdelkov.

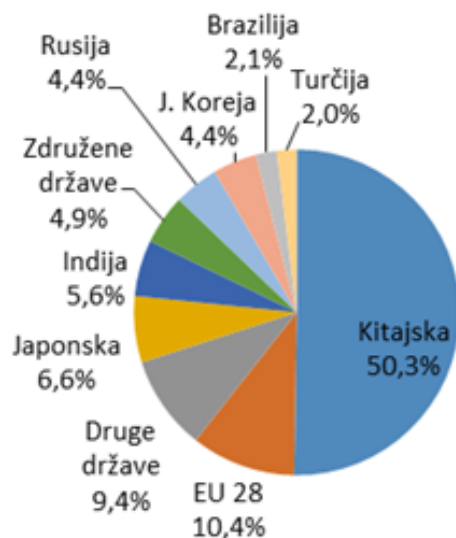

Kljub velikemu potencialu se je konkurenčni položaj Evrope na svetovnem trgu jekla v zadnjih nekaj letih poslabšal. Svetovno povpraševanje po jeklu je po gospodarski in finančni krizi ostalo močno, od leta 2014 pa se je zaradi upočasnitve gospodarske rasti na Kitajskem in v drugih hitro rastočih gospodarstvih zmanjšalo. Poleg tega so se močno povečale neizkoriščene proizvodne zmogljivosti v nekaterih tretjih državah, zlasti na Kitajskem. Presežna zmogljivost na Kitajskem je bila ocenjena na približno 350 milijonov ton², kar je skoraj dvakratnik letne proizvodnje Unije.

¹ 2014.

² Razlika med podatki o zmogljivosti OECD (2015) in dejansko proizvodnjo jekla (Svetovno združenje za jeklo 2015).

Svetovna proizvodnja surovega jekla leta 2015

Presežna proizvodnja jekla je nedavno pripeljala do močnega povečanja izvoza, kar je destabiliziralo svetovni trg jekla in znižalo cene jekla po vsem svetu. Uvoz jekla iz Kitajske v EU se je v zadnjih treh letih močno povečal. Tržne cene za nekatere jeklene izdelke so zaradi povečanja obsega padle za do 40 %. Nekaterе tretje države so se odzvale z uvedbo trgovinskih omejitev in drugih oblik trgovinskih ovir. Poleg tega je presežna zmogljivost povzročila doslej največji val nepoštenih trgovinskih praks, ki izkrivljajo konkurenčne pogoje na svetovni ravni. Te trgovinske prakse nesorazmeren del bremena globalne presežne zmogljivost nalagajo evropskim proizvajalcem in njihovim zaposlenim. Samo leta 2015 in v začetku leta 2016 je morala Komisija uvesti deset novih preiskav proti nepoštenim trgovinskim praksam v zvezi z jeklom.

Te okoliščine so prinesle več dodatnih dolgoročnih izzivov, ki zahtevajo odločen odziv na evropski ravni za pomoč jeklarskemu sektorju pri prilagajanju, uvajanju inovacij in izkoriščanju svojega potenciala v smislu kakovosti, sodobne tehnologije in visoko usposobljenih delavcev. Potreben je celovit odziv industrije, držav članic in institucij EU.

2. SOOČANJE Z IZZIVI

Za odziv na navedene dogodke so potrebni kratkoročni in dolgoročni ukrepi. Nekateri so že bili sprejeti, vendar so potrebna stalna in okrepljena skupna prizadevanja, da se ob večjem zavedanju nujnosti razmer zagotovi ustrezne odzive na različne izzive. Treba je kar najbolje izkoristiti vse instrumente, ki so na voljo na evropski in nacionalni ravni za pomoč sektorju in za pospešitev njegove modernizacije.

Položaj jeklarske industrije v Evropi je ena izmed prednostnih nalog Komisije. Komisija je februarja 2016 zato gostila konferenco na visoki ravni o energetske intenzivnih industrijskih panogah, da bi ocenila sprejete ukrepe glede na trenutne razmere, vključno z izvajanjem

akcijskega načrta za jeklo iz leta 2013³. O tem vprašanju so potekale razprave s Svetom za konkurenčnost (novembra 2015 in februarja 2016) ter z Evropskim parlamentom (v okviru resolucije „Razvoj trajnostne evropske industrije navadnih kovin“⁴ iz decembra 2015). Skupina na visoki ravni za energetske intenzivne industrijske panoge predstavlja forum za razpravo med zadevnimi deležniki.

Komisija izvaja in krepi ukrepe, ki so ključni za takojšnjo pomoč industriji in za ponovno vzpostavitev enakih konkurenčnih pogojev. Vendar so za nadaljnji napredek potrebna skupna prizadevanja. Samo kratkoročni ukrepi ne bodo dovolj za zagotovitev dolgoročne konkurenčnosti in trajnosti energetske intenzivnih industrijskih panog, kot je jeklarstvo. Prihodnost teh panog je odvisna od njihove zmožnosti za modernizacijo in uvajanje inovacij. Pretekla prizadevanja so bila poplačana, saj je jeklarska industrija EU postala bolj dinamična, bolj inovativna in bolj usmerjena v potrošnika. Če želimo rešiti izzive današnjega časa, je treba ta prizadevanja podpreti in okrepiti.

Evropska unija in države članice lahko jeklarski industriji in drugim energetske intenzivnim industrijskim panogam pomagajo s spodbujanjem naložb in ustvarjanjem ugodnega poslovnega okolja. Močna osredotočenost Komisije na rast in delovna mesta ter strateške pobude, kot so naložbeni načrt in unija kapitalskih trgov, strategija za enotni trg, strategija za enotni digitalni trg, energetska unija ali krožno gospodarstvo, prispevajo k temu cilju. Poleg tega je na voljo več finančnih instrumentov, ki lahko pomagajo pri izvajanju potrebnih reform in blažitvi težav, ki se pojavljajo pri neizogibnem preoblikovanju industrije navadnih kovin. Tudi te bi bilo treba čim bolj in čim hitreje izkoristiti.

A. UČINKOVITA IN ODGOVORNA TRGOVINSKA POLITIKA

Skupno ukrepanje za okrepitev zaščite pred nepoštenimi trgovinskimi praksami

Da bi preprečila škodljive učinke dampinga na evropsko jeklarsko industrijo, je Komisija sprejela rekordno število ukrepov trgovinske zaščite. Vendar je uspešnost in učinkovitost našega ukrepanja mogoče znatno okrepiti, pospešiti in nadalje izboljšati, če države članice podprejo prizadevanja Komisije.

Trenutna prizadevanja za krepitev trgovinske zaščite

Število ukrepov trgovinske zaščite za jeklarske izdelke se je povzpelo na skupaj 37, od tega jih je 16 povezanih z uvozom iz Kitajske. Hitrost sprejemanja ukrepov se je povečala, saj jih je bilo leta 2014 sprejetih pet, leta 2015 pa sedem. Komisija uporablja tudi dodatna orodja – prav zdaj na primer začenja s preiskavami na podlagi grožnje ali škode. Poleg tega Komisija zagotavlja, da industrija konkretno pomoč prejme že precej pred sprejetjem začasnih ukrepov. To je mogoče doseči z registracijo uvoza pred sprejetjem začasnih ukrepov. Če so izpolnjeni ustrezni zakonski pogoji, lahko Komisija tako protidampinške dajatve retroaktivno naloži tri mesece pred sprejetjem začasnih ukrepov.

³ COM(2013) 0407.

⁴ P8_TA(2015)0460/ A8-0309/2015.

Dodatna prizadevanja za pospešitev tega procesa

Komisija bo takoj izkoristila vsak manevrski prostor, da bi še dodatno pospešila sprejemanje začasnih ukrepov. Po obstoječi praksi se na primer Komisija pred sprejetjem začasnih ukrepov z državami članicami posvetuje v odboru, vendar bi se lahko bolj posluževali pisnih posvetovanj. V izjemno nujnih primerih lahko Komisija sprejme začasne ukrepe po tem, ko o njih obvesti države članice. Komisija bo še izboljšala svoje notranje postopke, zavzela strožji pristop pri obravnavi prošenj za podaljšanje roka za odgovore na vprašalnike ter, če je to mogoče, poenostavila zaslišanja tako, da jih bo združevala. To bi pospešilo celoten postopek za najmanj en mesec.

Posodobitev instrumentov trgovinske zaščite

- Za nadaljnje izboljšanje uspešnosti in učinkovitosti ukrepov EU je treba posodobiti instrumente trgovinske zaščite. Komisija je v ta namen pred tremi leti že predstavila celovit sveženj⁵. Evropski parlament je poročilo sprejel v prvi obravnavi. Vendar so države članice doslej onemogočale napredek v Svetu. Zdaj je skrajni čas, da se besede podprejo z ukrepi in da se hitro sprejme sveženj za posodobitev.
- Poleg tega nedavne izkušnje kažejo, da je treba razmisliti o dodatnih reformah, pri čemer bi upoštevali medinstitucionalne razprave in najnovejši razvoj: na primer, razlogi za odpravo pravila nižje dajatve bi lahko veljali tudi za jeklarski sektor in bolj splošno za primere, ko na trgu države izvoznice vladajo velika izkrivljanja. Poleg tega bi bilo v zvezi z izračunom stopnje škode morda primerno, da se bolje opredeli ciljni dobiček in tako zagotovi, da se škoda ustrezno odpravi.
- Sprejeli bi lahko tudi dodatne ukrepe, ki zahtevajo spremembe osnovnih uredb⁶. Vmesne roke, kot so roki za vzorčenje zainteresiranih strani ali za odziv zainteresiranih strani na razkritje bistvenih dejstev in premislekov, bi bilo na primer treba prilagoditi. Poleg tega bi bilo treba postopek posvetovanja držav članic precej poenostaviti. To bi pospešilo celoten postopek za največ dva meseca⁷.
- Komisija poziva zakonodajalca, naj z njo sodelujeta, in je pripravljena hitro predložiti opisane dodatne predloge reform.

⁵ V primerjavi z drugimi pristojnostmi instrumenti trgovinske zaščite EU temeljijo na sodelovanju držav članic na ključnih stopnjah preiskave. Komisija mora med drugim izvesti popoln preskus interesa Unije in podrobne izračune škode, da se upošteva pravilo nižje dajatve. V skladu s pravilom nižje dajatve je raven protidampinške dajatve enaka stopnji dampinga ali stopnji škode, katera koli od njiju je nižja, kar pomeni nižje dajatve. To pravilo je v okviru protidampinške zakonodaje EU obvezno, po pravilih STO pa le priporočeno. Trgovinski partnerji, ki so v podobnem položaju kot EU, pravila nižje dajatve ne uporabljajo.

⁶ V skladu s smernicami Komisije za boljše pravno urejanje, SWD(2015) 111.

⁷ Če bi ta cilj dosegli, bi se Unija precej bolj približala hitrosti sprejemanja ukrepov trgovinske zaščite v drugih jurisdikcijah, in to kljub zahtevnejšemu in bolj zapletenemu pravnemu okviru. Vendar je to mogoče doseči le ob aktivni podpori držav članic in industrije.

Poleg tega bo Komisija glede na sedanje razmere in pomembnost obravnavanega vprašanja predlagala sistem predhodnega nadzora za jeklene izdelke. V zaščitnem instrumentu EU so predvideni ukrepi predhodnega nadzora, ki temeljijo na sistemu avtomatičnega izdajanja uvoznih dovoljenj. Sprejmejo se lahko, kadar bi trendi uvoza lahko povzročili škodo proizvajalcem Unije.

Poleg tega lahko deležniki predložijo svoje mnenje o nekaterih elementih sistema trgovinske zaščite EU v sklopu tekočega javnega posvetovanja: ob upoštevanju bližajočega se izteka veljavnosti nekaterih določb iz Protokola o pristopu Kitajske k STO Komisija preučuje, ali bi morala EU po decembru 2016 spremeniti obravnavanje Kitajske v protidampinških preiskavah, in če da, kako. Pred sprejetjem stališča o tej zadevi bo Komisija izvedla poglobljeno oceno učinka in se posvetovala z deležniki. V oceni učinka bodo pozorno analizirani morebitni ekonomski in socialni učinki kakršnih koli sprememb pri obravnavanju Kitajske, s posebnim poudarkom na delovnih mestih in ob upoštevanju razlik med državami članicami. Javno posvetovanje, ki se je začelo februarja 2016, je namenjeno zbiranju mnenj deležnikov v zvezi z možnostmi, ki jih je opredelila Komisija. Komisija se zaveda, da odločitve v zvezi s tem ni mogoče sprejeti brez znatnih prehodnih obdobj in blažilnih ukrepov.

Odpravljanje vzrokov za presežno zmogljivost na svetovni ravni

Poleg tega, da je Komisija sprejela ukrepe za ublažitev posledic presežne zmogljivosti na svetovni ravni, si prizadeva tudi za odpravljanje temeljnih vzrokov težav z našimi glavnimi partnerji. Svetovni problem zahteva rešitev na svetovni ravni.

Za ponovno vzpostavitev enakih konkurenčnih pogojev na svetovni ravni Komisija z glavnimi partnerji sodeluje v različnih forumih:

- Na dvostranski ravni je Komisija organizirala srečanja kontaktne skupine za jeklo s Kitajsko, Japonsko, Indijo, Rusijo, Turčijo in Združenimi državami. Srečanja kontaktne skupine za jeklo z Japonsko in Kitajsko sta potekali 8. in 10. marca 2016. Na teh srečanjih je Komisija posebej izpostavila vprašanja, ki se nanašajo na presežno zmogljivost. Komisija bo okrepila in povečala število srečanj z nekaterimi ključnimi trgovskim partnerji na področju jekla, predvsem Kitajsko.
- Na večstranski ravni ima Komisija dejavno vlogo v okviru Odbora za jeklo OECD. Zaradi pomislekov, ki so jih glede presežne zmogljivosti, zlasti na Kitajskem, na zadnjem srečanju izrazile EU in podobno misleče države, bo Odbor organiziral simpozij na visoki ravni, na katerem bo obravnavan izziv odpravljanja presežne zmogljivosti s strukturnim prilagajanjem.
- EU bo v okviru STO Kitajsko spomnila na potrebo po izvrševanju obveznosti STO glede preglednosti in prigrasitve subvencij. Odločno bo izpostavila to vprašanje na pregledu trgovinske politike Kitajske s strani STO junija 2016. Komisija preučuje subvencijske sheme na Kitajskem, tudi za jeklarski sektor. Uporabila bo vsa ustrezna razpoložljiva sredstva in v okviru skupine G20 izpostavila vprašanje presežne zmogljivosti.
- Komisija spodbuja tretje države k uporabi ustreznih političnih ukrepov, ki upoštevajo trenutne potrebe trga. Pogaja se o pravilih o ravnanju podjetij v državni lasti in

subvencijah v okviru prostotrgovinskih sporazumov, pri čemer pozorno spremlja priglasitve subvencij v STO. V zvezi s tem si Komisija na pogajanjih o sporazumu o naložbah s Kitajsko prizadeva tudi za strogo ureditev glede subvencij in podjetij v državni lasti. Za jeklarsko industrijo in druge energetske intenzivne industrijske panoge je zlasti pomembno, da se na pogajanjih doseže vključitev poglavja o energiji in surovinah v vsak trgovinski sporazum.

B. DANAŠNJE NALOŽBE V MODERNIZIRANO IN TRAJNOSTNO JEKLARSKO INDUSTRIJO

Naložbe v prihodnje tehnologije in rešitve za konkurenčnejšo industrijo

Jeklarski sektor se sooča z dolgoročnimi izzivi, ki zahtevajo stalne naložbe v prodorne tehnologije. Jeklarsko industrijo pri modernizaciji podpira več skladov EU, ki olajšujejo naložbe in podpirajo razvoj in uvajanje inovacij. Te sklade bi bilo treba čim bolj izkoristiti.

Komisija si prizadeva, da bi obstoječe možnosti financiranja zagotavljale učinkovito podporo industriji in njenim ukrepom za modernizacijo:

- Evropski sklad za strateške naložbe (EFSI)⁸ pomaga pri uvajanju inovacij tudi v jeklarskem sektorju, in sicer s kritjem višjih tveganj financiranja inovativnih projektov. EFSI zagotavlja prožno podporo za konkretne projekte, saj odpravlja tržne pomanjkljivosti ali manj kot optimalne naložbene okoliščine. Nosilec projektov je v naložbenem procesu prav tako na voljo pomoč v okviru Evropskega svetovalnega vozlišča za naložbe, ki je namenjena izboljšanju kakovosti projektov in pritegnitvi finančnih sredstev. Poleg tega poslovni projekti lahko povečajo svojo prepoznavnost za vlagatelje na evropskem portalu naložbenih projektov. Prvo posojilo EIB v okviru EFSI v višini 100 milijonov EUR že pomaga srednje veliki italijanski jeklarni pri privabljanju drugih vlagateljev. Skupen znesek mobiliziranih naložb naj bi bil 227 milijonov EUR, kar bo jeklarni omogočilo, da posodobi in optimizira svoje izdelke, procese in okoljsko učinkovitost ter ostane vodilna na svojem področju. Tudi drugi industrijski akterji so že navezali stike s svetovalnim vozliščem. Že danes lahko izkoriščajo priložnosti, ki jih ponujajo ti novi instrumenti.
- EFSI in drugi skladi EU, kot so Obzorje 2020 in strukturni skladi, se dopolnjujejo in bi jih bilo treba čim bolj kombinirati. Iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladi ESI) bo 44 milijard EUR dodeljenih za prednostne naloge iz raziskovalnih in inovacijskih strategij za pametno specializacijo. Regije na Češkem, Slovaškem, v Španiji, na Finskem in Švedskem so podporo modernizaciji jeklarske industrije določile za svojo prednostno nalogo. Sodelovanje med regijami s prednostnimi

⁸ Uredba (EU) 2015/1017 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. junija 2015 o Evropskem skladu za strateške naložbe, Evropskem svetovalnem vozlišču za naložbe in Evropskem portalu naložbenih projektov ter o spremembi uredb (EU) št. 1291/2013 in (EU) št. 1316/2013 – Evropski sklad za strateške naložbe (UL L 169, 1.7.2015, str. 1).

nalogami, povezanimi z jeklom, ponuja priložnost za izmenjavo izkušenj s politikami in novimi tehnologijami. Celovit strateški načrt za energetske tehnologije, ki ga je Komisija začela izvajati oktobra 2015, pomaga usmerjati obstoječo podporo za raziskave in inovacije ter politične ukrepe na področju energijske učinkovitosti, npr. z bolj premišljeno uporabo finančne podpore in regulativnimi ukrepi.

- Program Obzorje 2020 in skladi ESI jeklarski industriji ter raziskovalnim ustanovam in drugim deležnikom pomagajo razvijati nove omogočitvene tehnologije na področju učinkovite rabe virov in energijske učinkovitosti po vsej vrednostni verigi. Modernizacijo jeklarskega sektorja z več kot 50 milijoni EUR na leto spodbuja tudi Raziskovalni sklad za premog in jeklo. Projekt proizvodnje jekla z ekstremno nizkimi emisijami ogljikovega dioksida (ULCOS) in spremljajoči projekti ter projekti, financirani v okviru javno-zasebnega partnerstva SPIRE⁹, to dobro ponazarjajo.
- Prek evropskega partnerstva za inovacije na področju surovin industrija sodeluje z ustreznimi akterji na ravni EU, nacionalni in regionalni ravni, da bi pospešila inovacije, ki zagotavljajo varno in trajnostno dobavo primarnih in sekundarnih surovin.

Vlaganje v ljudi

Za posodobitev evropske jeklarske industrije so potrebne naložbe v ljudi in povečanje zaposlitvenih priložnosti.

Kot socialno tržno gospodarstvo Evropa svoje konkurenčnosti ne more in ne sme graditi na nizkih plačah ter slabšanju delovnih pogojev in socialnih standardov. Evropa mora biti konkurenčna na podlagi inovacij, vrhunske tehnologije, vrhunske kakovosti in učinkovite proizvodnje. Za vse to potrebujemo ljudi z odličnimi znanji in spretnostmi. Oblikovanje, upravljanje in vzdrževanje sodobne in konkurenčne jeklarske industrije je mogoče le z usposobljeno delovno silo. Ohranjanje industrijskega znanja in kvalificirane delovne sile, zlasti kar zadeva mlade delavce, je pomembna prednost industrije navadnih kovin v EU. Potreba po naložbah v človeške vire bo zato v središču prihodnje agende o novih spretnostih, kar bo koristilo številnim gospodarskim sektorjem, vključno z jeklarsko industrijo.

V nekaterih primerih strukturne spremembe lahko povzročijo izgubo delovnih mest. To ima hude socialne posledice za zadevne delavce, njihove družine in regije, v katerih živijo. Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji (ESPG) lahko tam, kjer je prišlo do velikih odpuščanj, sofinancira do 60 % skupnih stroškov aktivnih ukrepov na trgu dela za pomoč delavcem pri iskanju nove zaposlitve. Pomoč iz ESPG je že prejelo približno 5 000 delavcev v celotnem sektorju kovin, države članice pa na tem področju lahko zahtevajo dodatno pomoč EU.

Pomembno je, da se v primeru večjih selitev dejavnosti prizadetim delavcem in lokalnim gospodarstvom zagotovi podpora. V ta namen je EU razvila instrumente za podporo

⁹ Sustainable Process Industry through Resource and Energy Efficiency (trajnostna procesna industrija z učinkovito rabo virov in energijske učinkovitostjo).

zaposljivosti delavcev in ublažitev negativnih socialnih posledic prestrukturiranja. Okvir kakovosti EU za predvidevanje sprememb in prestrukturiranje¹⁰ lahko pomaga pri povezovanju podjetij, delavcev in njihovih predstavnikov, socialnih partnerjev ter nacionalnih in regionalnih organov, da bi se spremembe in prestrukturiranje opravili pravično in družbeno odgovorno. Komisija bo prek pristojnih evropskih odborov za socialni dialog socialne partnerje vključila v oblikovanje in izvajanje potrebnih ukrepov, kot so evidentiranje potreb po delovnih mestih in spretnostih ter ukrepi za spodbujanje notranje in zunanje mobilnosti.

Za reševanje problemov in konfliktov, razvijanje dobre prakse pri predvidevanju sprememb ter za ustrezno pripravo in upravljanje prestrukturiranja je ključnega pomena, da se v primeru čeznacionalnih vprašanj na ravni podjetja in evropski ravni delavce obvešča in da se z njimi posvetuje. Zato je pomembno, da države članice in zadevni deležniki v celoti izvajajo in uporabljajo orodja EU¹¹ za obvladovanje izzivov jeklarske industrije.

EU je prav tako pripravljena podpreti širša prizadevanja držav članic pri aktivnih politikah trga dela, katerih cilj je brezposelnim zagotoviti spretnosti in kvalifikacije, ki jih potrebujejo, da se vrnejo na trg dela. Komisija je leta 2015 predstavila predlog za izboljšanje podpore dolgotrajno brezposelnim in povečanje učinkovitosti aktivnih politik trga dela. Iz Evropskega socialnega sklada je bilo za ukrepe na področju izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja namenjenih 27 milijard EUR. Do leta 2023 bo po pričakovanjih več kot 10 milijonov brezposelnih udeležencev prejelo podporo iz ESS, 2,9 milijona ljudi pa naj bi po zaslugi ukrepa ESS pridobilo kvalifikacijo. Delavci, ki jih je prizadelo prestrukturiranje, verjetno izpolnjujejo pogoje za poklicno usposabljanje, prekvalificiranje in izpopolnjevanje s podporo Evropskega socialnega sklada v okviru regionalnih in nacionalnih operativnih programov. Poleg tega so naložbe v spretnosti upravičene do podpore v okviru Evropskega sklada za strateške naložbe.

Sodobna konkurenčna politika za močan evropski jeklarski sektor

Konkurenčna politika je pomemben element za zagotavljanje dolgoročne konkurenčnosti evropskih jeklarn. Komisija spodbuja države članice, da s prilagoditvijo podpore nacionalnim razmeram, prednostnim nalogam in omejitvam čim bolj izkoristijo posodobljen okvir EU za državno pomoč.

Da bi Komisija evropskim proizvajalcem v svetu zagotovila enake konkurenčne pogoje, je dejavna tako na večstranski (v okviru OECD in STO) kot dvostranski ravni (prek sporazumov o prosti trgovini). Prizadeva si za večjo preglednost vseh subvencij, za posvetovalni mehanizem ter za disciplino glede prepovedi najbolj izkrivljajočih subvencij, tj. neomejenih jamstev in pomoči za prestrukturiranje, nerentabilnim podjetjem. Bistvenega pomena je, da Evropski parlament in Svet ta pristop podpreta.

¹⁰ COM(2013) 882.

¹¹ Direktiva 2009/38/ES o ustanovitvi Evropskega sveta delavcev ali uvedbi postopka obveščanja in posvetovanja z delavci v družbah ali povezanih družbah na območju Skupnosti, Direktiva 2002/14/ES o določitvi splošnega okvira za obveščanje in posvetovanje z delavci v Evropski skupnosti, Direktiva 2001/23/ES o ohranjanju pravic delavcev v primeru prenosa podjetij, obratov ali delov podjetij ali obratov, Direktiva 98/59/ES z dne 20. julija 1998 o kolektivnih odpustih.

Pravila EU o državni pomoči preprečujejo tekmovanje za subvencije na notranjem trgu in spodbujajo poštenost do učinkovitih proizvajalcev, ki svoja podjetja prestrukturirajo z lastnimi sredstvi. Ta pravila so bila temeljito posodobljena. Omogočajo podporo za globalno konkurenčnost učinkovitih in produktivnih jeklarn. Države članice bi morale pri podpori jeklarski industriji čim bolj izkoristiti ta novi okvir. Zlasti:

- več podpore bi lahko namenile čezmejnim industrijskim raziskavam ali tehnološkim projektom skupnega evropskega interesa (IPCEI);
- pravila o državni pomoči za raziskave, razvoj in inovacije dovoljujejo javno podporo za spodbujanje energetske intenzivnih uporabnikov k razvijanju inovativnih rešitev, kot so tehnologije za zajemanje in uporabo ogljika, ter za zmanjševanje razlik s trgovinskimi partnerji glede zasebnih izdatkov za naložbe. Dela te podpore ni treba priglasiti Komisiji. Komisija je pripravljena pomagati nacionalnim organom pri hitrem opredeljevanju takšnih podpornih ukrepov;
- v zvezi s stroški energije energetske intenzivnih industrijskih panog se države članice spodbuja, da izravnavajo posredne stroške financiranja programov podpore za energijo iz obnovljivih virov.

Smernice za sistem trgovanja z emisijami (ETS) državam članicam omogočajo, da pod določenimi pogoji izravnavajo višje stroške električne energije nekaterih energetske intenzivnih industrijskih panog na podlagi pravil ETS o proizvajalcih električne energije (posredni stroški ETS). Predlog Komisije za prenovitev sistema trgovanja z emisijami države članice spodbuja, naj to možnost izkoristijo. Na zahtevo posameznih družb je Komisija prav tako pripravljena hitro zagotoviti dodatne smernice glede ocene konkurence za dolgoročne pogodbe o dobavi energije.

C. IZZIVI NA PODROČJU VIROV IN PODNEBJA LAHKO POSTANEJO PRILOŽNOSTI

Bolj konkurenčne cene energije v državah članicah EU

Okrepljena prizadevanja za spodbujanje energijske učinkovitosti in konkurenčnih cen energije so ključnega pomena za konkurenčne in trajnostne energetske intenzivne industrijske panoge.

Glede na nedaven padec cen energije bi morali stroški energije zdaj predstavljati manjši del proizvodnih stroškov. Veleprodajne cene energije, ki so merilo za cene energije, ki jih plačujejo energetske intenzivne industrijske panoge, so trenutno na zgodovinsko nizki ravni, primerljive z najnižjimi ravni, doseženimi v zadnjem desetletju ali pred gospodarsko krizo¹². Vendar se po Evropi še naprej razlikujejo, kar je pogosto posledica davkov in dajatev,

¹² Cene plina so zdaj najnižje v šestih letih (13 EUR/MWh). Cene električne energije od leta 2012, ko so bile najvišje (66 EUR/MWh), padajo. Zdaj so na najnižji ravni v dvanajstih letih (30 EUR/MWh). Cene premoga,

ki so v pristojnosti držav članic. Relevantne razlike v cenah energije v primerjavi s trgovinskimi partnerji še vedno obstajajo, vendar so se v zadnjih mesecih razvijale pozitivno, zlasti v primerjavi z Združenimi državami. Mednarodne cene energije se zblížujejo, razlike v cenah pa se vračajo na predkrizno raven¹³.

Vendar so cene energije zelo spremenljive in bi se lahko v prihodnosti spet povišale. Za njihovo obvladovanje mora Evropa omejiti porabo energije, vključno s spodbujanjem večje energijske učinkovitosti svoje industrije, ter spodbujati konkurenčne cene energije z izkoriščanjem potenciala enotnega trga in regionalnega sodelovanja. Za podporo teh ciljev bo Komisija kmalu pripravila več pobud v okviru energetske unije, npr. predloge o zasnovi elektroenergetskega trga, upravljanju, obnovljivi energiji in energijski učinkovitosti. V poročilu o cenah in stroških energije, ki ga namerava Komisija predstaviti poleti 2016, bo ocenjena tudi predvidljivost cen električne energije v obdobju visokih kapitalskih naložb energetske intenzivnih sektorjev v energijsko učinkovite tehnologije z nizkimi emisijami CO₂, prav tako pa bo poročilo dodatno prispevalo k povečanju preglednosti in razumevanja stroškov energije. Različne možnosti financiranja EU, kot so EFSI in skladi ESI, podpirajo energijsko učinkovitost. Skladi ESI bodo na primer podprli energijsko učinkovitost, okolju prijazne proizvodne procese in učinkovito rabo virov industrije EU s 5,7 milijarde EUR v obdobju 2014–2020.

Pregled sistema za trgovanje z emisijami

Inovacije lahko jeklarskemu sektorju pomagajo pri ohranjanju konkurenčnosti in prilagajanju novim razmeram zaradi podnebnih sprememb.

Nižji stroški ogljika zaradi manj ambicioznih podnebnih politik številnim proizvajalcem iz tretjih držav še vedno dajejo nepošteno konkurenčno prednost v primerjavi z njihovimi evropskimi konkurenti. Pariški sporazum takšno razmišljanje spreminja – vlagateljem, podjetjem in oblikovalcem politik pošilja jasno sporočilo, da se bo svetovni prehod na čiste vire energije nadaljeval. Vendar tveganje za podrejen konkurenčni položaj ostaja. Zato Komisija v predlogu za revizijo sistema za trgovanje z emisijami¹⁴ predlaga, da se brezplačne pravice dodelijo tako, da energetske intenzivne industrijske panoge, vključno z jeklarskim sektorjem, dobijo ustrezno raven podpore in da se najbolj uspešni še naprej nagrajujejo. Strateška odločitev Evropskega sveta, da ohrani sistem brezplačnih dodelitev tudi po letu 2020, in predlagane določbe o selitvi virov CO₂ v tem trenutku zagotavljajo pravo ravnovesje. O predlogu trenutno potekajo pogajanja v okviru rednega zakonodajnega postopka in

pomembne za jeklarsko industrijo, so se v zadnjih nekaj letih prav tako znatno znižale in so bile v začetku leta 2016 polovico nižje kot pred petimi leti. Poleg tega so cene nafte nedavno dosegle najnižjo raven v zadnjih 12 letih.

¹³ Cene plina v EU so zdaj dvakrat višje (2,1-krat v obdobju med januarjem in februarjem 2016) kot v Združenih državah (leta 2012 štirikrat višje). Cene električne energije v EU so zdaj približno 60–70 % višje od cen v Združenih državah (leta 2012 dvakrat višje). Kar zadeva Japonsko, so cene plina zdaj nekoliko višje od cen v EU (1,1-krat leta 2016), cene električne energije pa 1,8-krat višje od cen v EU.

¹⁴ COM(2015) 337.

Komisija poziva zakonodajalca, naj čim bolj pospešita postopek za sprejetje prenovljenega sistema za trgovanje z emisijami. Po potrebi bo zagotovila dodatno podporo.

Da bi se podprle naložbe v inovacije, kot je tehnologija za zajemanje in uporabo ogljika, Komisija predlaga, da se za ta namen od leta 2021 naprej rezervira približno 400 milijonov emisijskih kuponov. Poleg tega bo rezerviranih dodatnih 50 milijonov nedodeljenih pravic iz obdobja 2013–2020 (ki bi se sicer vključile v rezervo za stabilnost trga), da se omogoči začetek delovanja inovacijskega sklada pred letom 2021 ter financira projekte, ki podpirajo uvajanje novih prodornih tehnologij v industriji.

Zaprtje zanke: krožno gospodarstvo

Recikliranje surovin mora zmanjšati proizvodne stroške in vpliv na okolje. Odprlo bo nova področja dejavnosti, spodbudilo razvoj proizvodov in ustvarjanje delovnih mest.

Odpadno jeklo se uporablja v skoraj polovici sedanje primarne proizvodnje jekla v EU, s čimer je EU vodilna na svetu v recikliranju jekla. Zaradi proizvodnje iz odpadnega jekla proizvajalci niso toliko odvisni od uvoza surovin. Glede na to, da največji del proizvodnih stroškov za reciklirano jeklo predstavljajo stroški, ki jih proizvajalci plačajo za odpadno železo, bi izboljšani trg EU za odpadne kovine še povečal konkurenčnost takšne proizvodnje. Merila za prenehanje statusa odpadka za odpadno železo in jeklo že od leta 2011, ko so bila sprejeta, pomagajo pri spodbujanju povpraševanja po recikliranem jeklu.

S svežnjem ukrepov za krožno gospodarstvo je Komisija predlagala povečanje stopnje recikliranja, spodbujanje sistemov za ločevanje gradbenih odpadkov in odpadkov pri rušenju objektov ter izboljšanje delovanja shem razširjene odgovornosti proizvajalca. Oblikovala bo natančnejše smernice za uporabo na lokacijah rušenja in poenostavila pošiljanje odpadkov med državami članicami. Ti ukrepi bi morali zagotoviti učinkovitejšo dobavno verigo in prispevati k oblikovanju resničnega enotnega trga za sekundarne surovine.

Poleg tega sveženj o krožnem gospodarstvu vključuje več ukrepov za spodbujanje inovativnih industrijskih procesov. Industrijska simbioza na primer omogoča, da odpadki ali stranski proizvodi ene panoge postanejo vir druge panoge, pri tem pa se ustvarijo tudi nove tržne priložnosti. S spodbujanjem teh procesov bo sveženj prispeval k povečanju učinkovite rabe materiala in energijske učinkovitosti industrijskih postopkov ter izboljšal stroškovno konkurenčnost, saj bo namesto nalaganja velikih stroškov odstranjevanja poenostavil vrednotenje stranskih proizvodov, kot je jeklena žlindra. Drug primer je uporaba vsebine odpadnih plavžnih plinov z zajemanjem in uporabo ogljika.

EU si močno prizadeva tudi za povečanje preglednosti na mednarodnih trgih surovin in povezanih trgih izvedenih finančnih instrumentov, zlasti za kritične surovine z visokim tveganjem nezadostne dobave.

3. SKLEPI

Evropska jeklarska industrija se sooča z več resnimi izzivi, ki jih povzročajo presežna zmogljivost na svetovni ravni, močno povečanje izvoza in doslej največji val nepoštenih trgovinskih praks. Komisija se zaveda teh izzivov in na več področjih politike hitro in odločno ukrepa. Za prilagajanje in inovacije, ki omogočajo soočanje s temi izzivi na trajnosten način, je v prvi vrsti odgovorna industrija sama, Evropska unija in njene države članice pa lahko ta

prizadevanja podprejo z ohranjanjem enakih konkurenčnih pogojev, spodbujanjem naložb, zlasti v usposobljeno delovno silo, ter ustvarjanjem ugodnega poslovnega okolja. Strukturirano vključevanje vseh deležnikov in redno posvetovanje z njimi, tudi na lokalni ravni, je pri tem še posebej pomembno.

Komisija se odločno odziva na nepošteno trgovinske prakse, ki izhajajo iz presežne zmogljivosti na svetovni ravni. Poleg tega, da je sprejela rekordno število ukrepov trgovinske zaščite, bo še naprej iskala dodatne možnosti za hitrejšo sprejemanje začasnih ukrepov. Sozakonodajalca bi morala po nujnem postopku sprejeti predlog Komisije za posodobitev trgovinske zaščite. Predlagane bodo dodatne reforme, da bi še povečala učinkovitost teh instrumentov. Komisija namerava vzpostaviti sistem predhodnega nadzora jeklenih izdelkov. Vendar bodo ta dodatna prizadevanja lahko uspešna samo ob podpori in ukrepanju držav članic, drugih institucij in organov EU ter industrije.

Dolgoročni izzivi v jeklarskem sektorju ne bodo izginili. Širok razpon naložbenih instrumentov in usmerjenih politik na področju trgovine, inovacij, konkurence in energetske unije bo jeklarski industriji pomagal konkurirati na podlagi inovacij, učinkovite rabe virov, modernizacije in reform. Instrumente Evropske unije je treba kar najboljše in najhitreje izkoristiti.

Seveda pa posodobitev jeklarske industrije zajema tudi vlaganje v ljudi. Številna orodja na tem področju so v rokah držav članic, Unija pa bo zagotovila znatno finančno in drugo podporo, tudi prek Evropskega socialnega sklada in, če bo potrebno, hitro zmanjšanje števila zaposlenih, prek Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji, ki podpira preusposabljanje odpuščenih delavcev. S prihodnjo agendo o novih spretnostih si bo Komisija v tesnem sodelovanju z državami članicami in socialnimi partnerji prizadevala za sprejetje skupne zaveze za vlaganje v ljudi in njihove spretnosti.

Trenutni izzivi jeklarske industrije so resni, vendar jih je ob skupnem ukrepanju vseh akterjev v duhu lojalnega sodelovanja mogoče preseči. Komisija bo pozorno spremljala stanje jeklarske industrije in je po potrebi pripravljena sprejeti dodatne ukrepe, države članice pa spodbuja, naj podprejo skupna evropska prizadevanja in pobude z večjim občutkom nujnosti. Če želimo ohraniti trajnostna delovna mesta in rast v Evropi, je treba ukrepati takoj.